

Explainer: Afval of niet?



In de nieuwsbrief van december werd vermeld dat struviet officieel niet meer erkend is als afvalstof. Beleidsmedewerkers van het Ministerie Infrastructuur & Waterstaat leggen uit dat het verhaal genuanceerder is dan dat, en hebben gevraagd om de einde-afval status uit te mogen leggen in de nieuwsbrief: *“We merken dat het vraagstuk ‘Afval of niet?’ complex is en veel vragen oproept. Vandaar dat we dit bericht willen gebruiken om een korte uitleg ‘Afval of niet?’ te geven”*.

Het Ministerie van IenW krijgt veel vragen vanuit het bedrijfsleven en van medeoverheden over het bepalen van de afvalstatus van een materiaal. Dat is begrijpelijk, want het is een beleidsterrein dat niet makkelijk te doorgronden is en met een hoog juridisch gehalte. Er zijn enkele basisbeginselen die altijd in ogenschouw genomen moeten worden bij het bepalen van de status van een materiaal.

Het antwoord op de vraag of iets afval is of niet wordt grotendeels bepaald door de Europese definitie uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) en hangt in eerste instantie af van de intentie die de houder heeft met een stof of voorwerp. Alles waarvan de houder zich ontdoet, wil ontdoen of moet ontdoen, kan een afvalstof zijn. Hiervoor is geen officieel besluit nodig of een beoordeling door een overheidsinstantie – iets is afval of iets is geen afval. Een materiaal wat eerst als afval werd gezien kan ook weer ‘einde-afval’ worden. Dit is het geval wanneer wordt voldaan aan voorwaarden die uit de Kra zijn overgenomen in onze Wet milieubeheer. Gekeken moet worden naar de specifieke nuttige toepassing, vraag naar het materiaal, conformiteit met voor die toepassing geldende wet- en regelgeving en risico's voor mens en milieu. In het verleden gaf IenW ‘rechtsoordelen’ af, waarin op aanvraag van bedrijven een bepaalde toepassing van een materiaal werd beoordeeld op basis van deze criteria. De Kra kent ook het begrip bijproduct, waarvan sprake

is als een materiaal ontstaat tijdens een productieproces en wanneer zeker is dat het kan worden toegepast als ware het een product zonder verdere bewerkingsstappen.

Omdat deze beoordelingen zonder onderliggende bevoegdheid werden afgegeven en omdat er veel misverstanden bij bedrijven bestonden over de juridische status ervan, werd besloten om te stoppen met het afgeven van rechtsoordelen en op andere manieren uitleg te blijven geven aan dit lastige beleidsterrein. Bevoegde gezagen kunnen, in het kader van hun vergunningverlenende taken, een rol spelen bij het maken van de beoordeling afvalstof of niet. Hierbij biedt Rijkswaterstaat ondersteuning in de vorm van de [Handreiking afvalstof of product](#) en de [Helpdesk Afvalstoffen](#). Ook wordt samen met IPO en VNG gewerkt aan een kennisgremium waarin omgevingsdiensten vraagstukken met betrekking tot de afvalstatus van een materiaal kunnen bespreken en beoordelingen kunnen voorleggen.

Er kunnen ook nationale einde-afvalregelingen worden vastgesteld, waarin deze beoordeling voor een specifiek materiaal wordt vastgelegd. Ook dan moet nog per geval worden beoordeeld of wordt voldaan aan de voorwaarden voor einde-afval. Op nationaal niveau is er een ministeriele regeling voor recyclinggranulaat en bestaat een ministeriele regeling voor de bijproductstatus van glycerine. Voor cellulose en struviet wordt nu gewerkt aan dergelijke regelingen. Op EU-niveau bestaan momenteel drie einde-afval verordeningen (voor metaalschroot, glas en koperschroot) en wordt er gewerkt aan einde-afvalcriteria voor bepaalde soorten kunststof. Let op: nog steeds moet per geval worden bekeken of wordt voldaan aan de voorwaarden die in deze regelingen zijn vastgelegd.

Samenvattend, de houder van het materiaal is als eerste aan zet bij het bepalen of iets een afvalstof is of niet, vooral aan de hand van de voorziene toepassing van het materiaal, en er is géén officiële beslissing nodig van een overheidsinstantie hiervoor.

Teruggrijpend op het bericht uit de vorige nieuwsbrief: Er is géén sprake van een generieke einde-afval status voor struviet uit afvalwater. Wel zijn recent vier rechtsoordelen afgegeven, waarin voor een specifieke producent, op een specifieke locatie, met een specifiek proces en voor een specifieke toepassing wordt beschreven dat de grondstof volgens het ministerie niet langer als afval hoeft te worden behandeld. In de tussentijd werkt het ministerie samen met de sector aan een ministeriële regeling voor struviet en cellulose. Daarin worden de voorwaarden voor een einde-afvalstatus in meer algemene zin beschreven voor deze twee stoffen.

Deze explainer geeft een korte algemene beschrijving van het speelveld 'Afval of niet?'. Bent u op zoek naar meer gedetailleerde informatie? Kijk gerust eens op [AfvalCirculair.nl](#) of download de [Handreiking Afvalstof of product](#).